

آبونه شرائطی

داخلی ، خارجی هریر ایچون
سنه لکی (۲۰۰) ، آلتی آیلق
(۱۳۰) غروشدور .

[نسخہ سی ۵ غروشن ،
سنه لکی ۵۲ نسخہ در .]

اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر

مسلكه موافق آثار مع الممنونیه
قبول اولنور . درج ایله
یازیلر اعاده اولونماز .

ایستقامت

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفتلق مجموعه اسلامیه در

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد عا کف

صاحب و مدیر مشور
اشرف ادیب

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

عدد : ۳۷۸

۸ صفر ۱۳۳۷

پنجشنبه

۱۵ تشرین ثانی ۱۳۳۴

جلد ۱۵

اخطارات

آدرس تبدیلنده آیریجه بش
غروشن کوندرا لیدر .

مکوبلرک امضالری واضح
وارقوناقلی اولسی و آبونه صره
نومسوسی محتوی بولنسی لازمدور .

ممالک اجنیه ایچون آبونه
اولانلرینک آدرسلرینک فرانسره
چهدده یازلمسی رجا اولنور .

پاره کوندردلیکی زمان نه به داثر
اولدیغنک واضحاً بیله یراسی رجا
اولنور .

کاشغر قطعه اسلامیہ سی و یعقوب خان

آمریقا رئیس جمہوری ویلسونک پرہ ذہیلرینہ کورہ چین حکومتدن آریلوب باشی باشہ ادارہ اولنسی لازم کن کاشغر قطعه اسلامیہ سی حقدہ برآز معلومات ویرمک و مشہور «آتالق غازی یعقوب خان» زمانندہ کچن وقوعات ایلہ خان مشارالہک مقام خلافت اسلامیہ ایلہ اولان مناسبتندن مختصراً بحث ایتک ایستوروز .

کاشغر قطعه اسلامیہ سی حقدہ ویرہ جکمز معلومات تاریخہ ، یالکز بونام ایلہ ذکر اولونان شہر حقدہ اولمایوب ، یعقوب خانک الک صوکرہ ضبط ایلہ حکومت سوردیکی ممالکدن عبارت برقطہ در . یاقیندہ ان شاء اللہ خریدہ سنی دہ نشر ایده جکر .

کاشغر قطعه اسلامیہ سی شمالاً سیریا، قوچہ و خوقندہ شرقاً چین، جنوباً ہندستان، افغانستان وینہ چین، غرباً ترکستان یعنی خوارزم و ماورای النہر ایلہ محدود بولنقدہ در . اہالیسی صوکرہ دن ممالکتہ کن چینلردن ماعداً عموماً مسلمان اولوب بولردن جغایلیلر خنی المذہب ، دورغانیلر شافی المذہب درلر .

قطعه مذکورہ در بولنان باشلیجہ اقوام ترکیہ شونلردر : چغتایی، دورترغانی، دولان، قیرغیز، قہچاق، قانا، لوپ کولالی و چینیلر . بولردن باشقہ ترکستان، ہندستان، افغانستان و مجاور بولوندینی ممالکدن دخی بر چوق اہالی یرلیلرہ قاریشمش و اورانک اہالیسی صبرہ سہ کچمشدر .

قطعه مذکورہ در متمکن اولان طوائف مختلفہ نک مجموعی درت بحق، بش میایون آره سندہ در . کرچہ بورانک وسعتنہ نظراً بو قدر نفوس پک آز ایسہ در، عصرلرچہ دوام ایدن اختلاللر، داخلی محاربه لرمہا جرتلردن طولایی پک چوق اہالی تلف و ضایع اولہرق شیمدیکی درجہ بی بولشدر . ایوم برچوق محلاری اہالی دن خالی بولنقدہ در . لسان عمومی ترکجہ در . ایستہ یعقوب خان بو قدر اہالی اوزرنده اجرای حکومت ایتشدر . بورادہ کاشغر قطعه اسلامیہ سنک یالکز یعقوب خان زمانتہ عائد وقایعندن بحث ایده جکم جہتلہ طوغریدن طوغری بہ صدہ کیریورم .

۱۲۷۸ تاریخندہ کاشغر شہرنی چینیلردن ضبط ایتش اولان بو جوارده ساکن قیرغیز قبائلی رئیس «صدیق بک» کندیسنک بورادہ اجرای حکومت ایده میہ جکنی آ کلامقلہ ، یاقین اقرہاسندن اولوب خوقند شہرنہ اقامت ایتکدہ اولان «بزرک خان» ترک حکومتہ قرار ویردی . بونک اوزرینہ مقام امارتہ اجلاس قلنمق اوزرہ «بزرک خان» ک کوندرلسی رجاسی حقدہ یازدینی نامہ مخصوص ایلہ دورغان زادکانندن بر ذاتی ۱۲۷۸ سنہ سی اواخرندہ خوقند حکمداری «علم قولی خان» سفارتلہ ارسال ایلہی . کاشغر سفیری

اجرا ایدیوردی . حربیہ و بحریہ نظارتندہ کی المان امرا و ضابطائی ہر طرفہ و قرارکاہلرہ ، حرب میدانلرینہ ، دکزلرہ ، قرہ لرہ ، ممالک عثمانیہ نک اطراف، وجواب اربہ سنہ یاییلہرق ہر شیشی الارندہ بولندیریوردی .

پایتختمزده کی نظارتلرک جملہ سندہ مستخدم بولنان عسکر و سیویل المانلرہ ہر شیشی، ہر سیاستی، ہر منفعتی کندی سیاست عسکریہ لریچون استعمال ایتکدہ ذرہ قدر قصور ایتزلردی .

بوصورتلہ مملکتمزده کی نظارتلرک جملہ سی اہمیت و فضاہلیدن دوشدیلر . حرب ایتسندہ ہر نظارتدن زیادہ حال فعالیتدہ بولنسی لازمکن خارجہ نظارتلرک درہ بر جسم بیروح متاہسندہ قالمسنہ یینہ بوسیاست عسکریہ سبب اولمشیدی . اوتدہ بڑدہ بولنان سفیرلر مرکز بالجملہ وظائف و صلاحیتلری آلتوب آتہ میلترلرہ تودیع و توزیع اولندی . شرقدہ و غربدہ مدہش وقایع ظہور ایتدیکی صبرہ مذکور وقایعہ قارشو دیپلوماسی تدبیرلر اتخاڈی ضروری ایکن ، خارجہ نظارتلرک ہیچ برشدن خبری یوغیدی . آره صرہ حربیہ نظارتلرک اعطا ایتدیکی معلوماتہ عرض افتقار ایدیوردی .

مثال اولہرق ایران حادثاتی قارلر مرکز خاطرینہ کتیرہ بیلیرز . اساساً اوزادہ کی سفیریمزک - تواتر درجہ سندہ اولان کفایتسزلکی شوبلہ طورسون - عثمانی و المان سیاست عسکریہ سنک یابدینی خطالر نتیجہ سندہ عثمانی - ایران مخادنت سابقہ و لاحقہ سنی آلت اوست ایتکہ باعث اولدی .

ایرانہ عثمانی و المان سیاست عسکریہ سنک یابدینی بو خطالر ، دیہ بیلیرم کہ عالم اسلامی انکلیز قوجاغنہ آتمشدر . بونی ایجاب ایدرسہ اولہ وثائق رسمیہ ایلہ اثبات ایده رمکہ خارجہ نظارتلر بیلہ عکسسی ادعا ایده مز . فقط شیمدیلک صدد و موضوع خارجہ چیقمق ایستہ . میورم . آره یردہ حیات اسلامیہ مانع اولسیدی ، بوکون ایران ایلہ افغانستان دہ دشمنلر مرکز صفرلرندہ کورہ جکدک . حاصلی غربدہ و شرقدہ بوقلیج سیاست مدہشہ سنک منہی ، منشای ، ہپ المان سیاست عسکریہ سندن بشقہ برشی دکادر . شہسز بویلہ علی العمیا زورا کی بر سیاست نتیجہ سی سقوط و خسراندن بشقہ برشی اولہماز .

شیمدی حقشناسانہ و منصفانہ اولہرق - آچی والیم اولسہ بیلہ - اعتراف ایتلی بز عثمانی و المان ملتلرینک کوستردکری مآثر قہرمانانایہ رغماً ، رجال حکومتک سیاستدہ کی عجمیلکری یوزندن ، محاربه بی غائب ایتدیلر و بوکونکی ایام مشومہ بی کندی عنف و جہالتلریلہ حاضر لامش اولدیلر . کندی دوشن آغلاماز ! او حکومتلر ، اورجال ہیسی بوکون سقوط ایدوب کیتدیلر . فقط نہ فائدہ کہ قہرمان ملتلرینک او خارق العادہ مساعیلری دہ ہدر اولوب کیتدی !

شهرینه فرار ایلدی . میر موسی الیهک فراری استرداد سلطنته قیام ایچون اولدینی ایلری سورولهرک « بزرک خان » برقات دها اغفال ایدلمشدی .

« بزرک خان » ، « یعقوب بک » دن باشقه اورتهده عاقل ومدبر آدم کورهمینجه حقنده اولان امنیت و اعتمادینی برقات دها تزئید ایله برابر مشار الیهی تلطیف ایتدی و « صدیق بک » ک رتبه سی اولان وزارت اولی مقامنی توجیه وبالجمله امور ومصالحی وکافه اموال واملاک و خزائننی بد اداره سنه تودیع ایلدی . یعقوب بک ایسه آئنده اولان اقتدار و خزائننی کنیدیسی ایچون بک کوزل بر صورتده استعمال ایتدی ؛ و بر جوق کیمسه لری لطف و احسانیه کنیدیسنه منتدار ایدوب طرفدارلرینی جوغالتدی .

بوأشاده یارکنده شهرنی حاکم لرندن « اسحق خواجه » طرفندن سفارته ایکی ذات کاشغر شهرینه کله رک « بزرک خان » ک حضورینه چیقدیله یارکنده بکریسک [*] آره سنده کی نفاق بر طرف ایله اتحاد ایتملی حقنده بر نصیحتنامه یازوب کوندرلمسنی رجا واسترحام ایلدیله . بزرک خان رؤسای قوم آره سنده اختلافت ظهوری حکومتک انقراضنی مؤدی اوله جغه دائر بر نصیحتنامه تسطیر ایدرک یعقوب بک قومانداسنده (۳۰۰) کیشیک بر قوتله یارکنده شهرینه کونده ردی . یعقوب بک نامه یی امیر لره ویردی . فقط بونلرک هربری اتحاددکل ، بالعکس آری ، آزی اجرای حکومت ایتک ایسته دیکلریندن ، ائی بر نتیجه ویزمه دی . یعقوب بک بو حالی کورونجه « مادامکه بوراده بر قاج امیر واردر ، بردانه سی ده بن اوله ییم . بر امیر دها زیاده اولمله نه اولور ؟ » دیدی .

بونک اوزرینه امیر لر آره لرنده کی اختلافی بر طرف ایله یعقوب بک علمینده محاربه یه قرار ویردیله . یعقوب بک در حال یارکنده شهرندن

[*] یارکنده شهری ۱۲۸۰ سنه هجر بسنده [دور غانیلر ، چغتایلر و کوچارلیلر] دن مرکب اولان قبائل عساکر اسلامییه سی طرفندن چینلیلردن فتح و ضبط اولمشدی . یارکنده شهری و حوالیسنک ضبطی اوزرینه طبیی اوله رق مقام حکومته بر ذانک تعیین اولتمی لازم کلدیکندن بوراسنی فتح ایدن مختلف قبائل امراسندن مرکب بر مجلس عمری بو مسئله یی حل ایتک ایچون عقد اولندی .

دور عالی رؤساستندن وعینی زمانده یارکنده شهری چینلیلرده ایکن چین عساکری امراسندن « مادالیه » یعنی « قائم مقام » اولوب بوشهرک ضبطی خصوصنده خدمتی جهل دن زیاده اولان « محمد علی بک » نام ذانک مقام حکومته اجلاسنی ، دور غانیلر ، چغتایلر ، « عبدالرحمن حضرت » نامنده کی ذاتی و کوچارلیلر ایسه کنیدیلی بونلره امداده کلسه لر دی یارکنده شهرینک ضبط اولنه میه جغنی بیان ایله پادشاهانغه « اسحق خواجه » نک تعیین و انتخاب ایدلسی لزومنی بیانله بو خصوصده اصرار ایله مشلردی . هیچ بر طرف ادعاستندن دوغدیکی ایچون اورتهده بیوک بر مقابله و منازعه چیقارماق ایچون خیلی مناقشاندن صکره سالف الذکر اوج ذاتی بردن امیر انتخاب ایدیلر . فقط اوج امیرک بردن اجرای حکومت اتمسی وخیم اوله جغنی جهتله بو امیرل طرفندن ده « نیازی بک » ی کنیدیلی اوزرینه امیر عمری تعیین و اعلان ایله مشلردی . بر مدت صکره بو امیرل آره سنده بیوک فساد اخلاق ظهور ایتمش و بو نزاعی حل ایچون « بزرک خان » ک مداخله ایتمه سنی مناسب کورمش اولان « اسحق خواجه » یوقاریده بیان اولدینی اوزره ایکی سفیر کاشغر کوندرمشدی .

خوقند شهرنده « علم قولی خان » ک حضورینه قبول ایلدوب نامه مخصوصی تقدیم و کیفیتی شناها دخی عرض و تفهیم ایلدی . سفیرک رجاسی ، « بزرک خان » کده موافقتی اوزرینه معینته بر مقدار عسکر تقریق اولنه رق کاشغر شهرینه اعزام اولندی . [*] ایشته « آنالوق غازی یعقوب خان » که اوزمان « یعقوب بک » دییه یاد ایدیلور دی . بو عسکر اوزرینه « بهادر باشی » یعنی « میر آلا ی » نصب اولمش ایدی .

« بزرک خان » ۱۲۷۹ سنه سی ابتدا سنده کاشغر شهرینه واصل و مقام حکومته جالس اولدی . « صدیق بک » ، « بزرک خان » ک رجاسی اوزرینه موقت بر مدت ایچون شهر مذکورده قاهره رق وزارت اولی مقامنه بکدی و یعقوب بک ایسه خدمات عسکریه ایله اشتغال ایتمه ک باشلادی ، یعنی « بزرک خان » ک سر عسکری اولدی .

« یعقوب بک » فطرتاً غایت ذکی و فعال بر ذات اولوب باند « صدیق بک » ک بولتمی هم کنیدیسنک تفیض و ترقیسنه مانع ، همده کاشغر حکومتک بر کوچوک دائره ایچنده صیقیشوب آره سی جوق کچمه دن اضمحلاله اوغرامه سنی باعث اوله جغنی آکلالمش و بونک اوزرینه « بزرک خان » ی بر وسیله ایله « صدیق بک » دن تنفیریه موفقی اولمشدی . « صدیق بک » قورقه رق خفیا خوقند [*] انکابزجه تصور خیره سیاحتنامه و تاریخیه علی سعادی صرحومک خیره تاریخنده « بزرک خان » ک حکومتیه یعقوب خانک حکومتی شوصورتله یازیلور :

[۱۱۷۳ ده چین فغوری « خان لونغ » نیت بلده سی شمانه کلینل عسکر سوق ایدرک مغولی (آلوت ، قالموق ، دونکان) واصلی ترک و فرسی اولان اقوامی تحت تابعیته آلدی . و اورالرده اسلامیتی عویاتک املیه علمایی و امرایی طرد ایلدی . ترک علما و امرایی بدخشان و خوقنده التجا ایدوب اورالری مرکز قوت و مبدأ حرکت آنخادیلر اسکی وطنلرینی اعاده ایچون فرصت بولدیله چینلیلره هجوم ایدرک ایلدیله . ۱۲۸۱ ده چین مأمورلرینی « قولجه » قور ، غوسی شهرلرندن طرد ایله استقلاله مالک اولدیله . کاشغر شهرینی ایسه اون آلتی آی عناصر دن صوکره ضبط ایدیلر . یالکز قلعه سی چینلیلر آئنده قالدی . انجام بوجاهدلرک غلبه یی ا کمال ایچون رهبرک ایدرک برامیزه لزوم کوروندی . ایشته اولوقت بخارادن « خواجه بزرک » طور ایلدوب طهارت عرفی و استقامت محتمه سی و شجاعت فوق العاده سی مسلم اولان « یعقوب خان » ایله برابر کاشغر یورودی .

چینلیلره غلبه کوسترن اقوامدن باشلیجه لری یعنی (دونکان ، طارانچی ، و قیرغیز) کی بیوک بیوک طساقه لر دن هربری کاشغر شهرینک چینلیلردن ضبطی اوزرینه حق استقلال دعوا سنده ایکن یعقوب خانک شجاعتی ، سخاوتی ، تقوایی و ولطنت قبول ایتیمان ساده لکی بو مشکلی حل ایدوب بونلری کله واحدیه جمع ایله هب طاقه سنی رام ایدرک اتحاد و اطاعتی تأسیس ایتدی . کاشغر قلعه سیله یارکنده یی باله بوله فتح ایتمه سیله دخی بو امامته استحقاقنی کوستردی . بو اتحاد حاصل اولنجه « خواجه بزرک » یعقوب خان « سن بو امارتک املیسنک ، ایته امارتک تأسیس اولندی . آرتق وطنی اجانبندن تخلیه و طیفه سنی اجرا ایت . الله تعالی موفقی بیورسون آمین » دیوب مکته مکرمه یه هجرت ایلدی]

غالبوکه احوال ، بوسر کزده اولایوب ، یوقاریده عرض اولوندینی اوله جغنی وجهله در .

چاقوب، محاربه به حاضر لندی. یعقوب بک عسکری یار کند عسکرینک کزتنه طیسانه میوب مجبور فرار اولدیله. یعقوب بک ده بقیه السیوف عسکری ایله کاشغر شهرینه طوغری رجعت ایتدی .

بزرگ خان، میر مومی الیهک یار کندده بکک دعوا سنده بولندیغنی ومنلوب اوله رق میدان محاربه دن فرار ایتدیکنی خبر آنجه د او یوان دشمنی وقتسز آیاغه قالدیردی. یار کند لیلر بو حرکتی بنین ظن ایدر لر، دیبه دک یعقوب بکی اعدام ایتیکه قرار ویردی. فقط یعقوب بک وقتیه کندی آدمیزی واسطه سیله بو خبری آلدی. کاشغر شهری اطرافنده کی اسلام کویلی اها لیسندن (۳۰۰) کشی جمع ایله چینیلرک النده بولنان یکی حصار شهرینی تحت محاصره به آلدی .

بو خبر کاشغر شهرنده ایشید بایر ایشیدیلز (۵۰۰) کشی فرار ایله یعقوب بکک دخالت ایله دیلر. بواننده بو جوارده کائن قیزل طاغده کی قیچاقلردن بر طاشنهک رئیس اولان « بوغچه بردار » نام ذات (۳۰۰۰) کشیک طائفه سیله یعقوب بکک عرض خدمت و اطاعت ایدینجه ایش بویودی. (۳۰۸۰۰) کشیک بر قوته صاحب اولان یعقوب بک یکی حصار شهرینی چینیلردن ضبطه موفق اولدی و بوراده اعلان استقلال ایلدی .

۱۲۸۱ سنه سی سوکارنده کاشغر شهرینه بر هجوم اجرا ایتدی . بزرگ خان ، اکثریتک یعقوب بک لهنده اولدیغنی کورونجه مقاربت ایدمه جکنی آکلامش شهری تسلیم و مقام امارتی ده کندیسنه ترک ایله مشدر .

یعقوب بک کاشغر شهرینی ضبط ایدر ایتز تشکیل ایتش اولدیغنی حکومت اسلامیه نک مرکز اداره سنی در حال بورایه نقل ایدرک پای تحت سلطنت اتخاذ ایلدی .

« یعقوب » بک اهالی به قارشو بیوکلک کوسترمک و هر کسی کندیسنه طرفدار ایتک ایچون بزرگ خانه وزیر اعظم رتبه سنی توجیه ایلدی .

بر آرز زمان مرورندن سوکره « بزرگ خان » ک مملکتده فساد چیقارمقله مشغول اولدیغنی ایلری سورهرک مشارالیه عزل ایلدی . و « بزرگ خان » امور حکومتی رؤیته مقتدر دکدر . بر کوشده او طور وب عبادت ایله سون « دیبه دک یانه ایکی خواجه ترفیق ایله برابر بر محله دائمی صورتده اقامت ایتمه سنی امر ایتدی .

۱۲۸۲ تاریخنده ینه قیچاق قبائلنه منسوب (۵۰۰۰) کیشی کاشغر شهرینه کله رک یعقوب بکک عرض اطاعت ایلدیله . بونلرک باشنده طاشکنند شهرینک اسکی حاکی « میرزا احمد قوش بکی » ، طاشکنند عسکری قوماندانی « بک محمد » و بورالجه معروف اسرای عسکریه دن « حق قولی بیکیباشی » وار ایدی که بونلردن میرزا احمد قوشی بکی یعقوب بک باش وزارت مقامنه کچیردی . بزرگ خان ایله صدیق بک راحت طورمه یه رق ال آلتندن مخایزه ایله کونک برنده مملکتده اخیل چیقاردیلر . یعقوب بکک بر چوق محاربه لردن سوکره ناچار

قالوب تسایم اولنجه یعقوب بک ، بزرگ خانی حضورینه جلب ایله « سنی شیمدی اعدام ایتدیرر ایدم . فقط جدکه باغشلا دم . آرتق بوندن سوکره سنک بورالرده او طور مقلهک اویه من . مکک مکرمه به کوندره ییم ، دیبه دک هندستان طریقله جانب حجازه کوندردی . [*] صدیق بکی ده زندانه آندی . بر مدت سوکره صدیق بک حبسده وفات ایتشدی .

محمود م . محمود

خط هایون صورت منیفه سی

وزیر معالیسمیرم توفیق پاشا

« عزت پاشا قاپینه سنک وقوع استعفا سنه وسزک درکار اولان ، « وقوف و تجاریکزه و اعتماد عامه به مظهر بتکزه بناء مسند صدارت ، « عهدیه رویتکزه و مقام مشیخت اسلامیه دخی دار الحکمة الاسلامیه ، « اعضاسندن حیدری زاده ابراهیم افندی عهدیه سنه توجیه قلمش ، « و قانون اساسینک ۲۷ نجی ماده سی موجبجه تشکیل ایله یککز ، « هیئت جدیدیه وکلا تصدیق مزه اقتران ایتشدر . »

« دول ائتلافیه ایله اخیراً عقد ایلدیکنز متارکه حال حربیه نهایت ، « و برمیسیله مملکتتمز ایچون قانون و مشروطی براداره منظمه زمان ، « حلول ایتش اولدیغندن احوال حربیه نک تولید ایلدیکی غیر قانونی ، « و غیر طبیعی معالانک سریمه ازاله سیله مملکتتمزک هر جهتده احکام ، « شریعه و قانونیه نک فعلاً و تماماً تطبیق و اجراسی و صنوف اهالیز ، « آرهنده آهنک وفاق و اتحادک تأمین و توثیقیه آثار نفاق و شقاق ، « کاملاً اورتهدن قالدیریله رق بالعموم اهالیزک بو کون یکدل و یکجهت ، « اوله رق وطنمیزک سلامت و سعادتنه حصر مساعی ایلری اسباب ، « و وسائلنک استکمالی و معاملات حکومتک داخل و خارجاً ، « امنیت و اعتمادی کافل بر حال انتظامه افراغی و هر طرفده ، « آسایشک تقریریه اخلال سکون و انتظامه تصدی ایدنلرک بلا ، « افاتیه وقت قانون دائره سنده منعی احوال حاضرده اول باول ، « اجراسی مقتضی خصوصات مهمه دن اولدیغندن هیئت وکلا مزله ، « بالاتحاد بو جهتک تأمین تطبیقاتنه صوک درجه ده اعتنا قلمسی ، « حصافتیکزدن منتظر در . هان جناب موفق الامور توفیقات ، « صمدانیه سنه مظهر بویورسون آمین بحرمة سید المرسلین . »

۶ صفر ۱۳۳۷ و ۱۱ تشرین ثانی ۱۳۳۴

[*] مشارالیه مکک مکرمه به دکل ، بخارا شهرینه کوندرلدیکی حقیقه بروایت وار ایسه ده طوغریسی مکک مکرمه به عزیمت ایدوب بر مدت اقامتدن سوکره طاشکنند شهرینه کیتش و بردها کاشغر شهری و حوالیسنه آباق باغماش واوراده وفات ایتشدر .